

Vergaderjaar 2012–2013

33 464

Instellen baten-lastendienst Shared Service Centrum ICT Den Haag (SSC-ICT)

Nr. 2

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 6 december 2012

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties naar aanleiding van de brief van 30 oktober 2012 inzake het voornemen om met ingang van 1 januari 2013 over te gaan tot het instellen van de baten-lastendienst SSC-ICT Den Haag (Kamerstuk 33 464, nr. 1).

De minister voor Wonen en Rijksdienst heeft deze vragen beantwoord bij brief van 5 december 2012.

Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Berndsen-Jansen

De griffier van de commissie,
Van der Leeden

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met betrekking tot het instellen van de baten-lastendienst Shared Service Centrum ICT Den Haag (SSC-ICT). Zij willen de regering graag een aantal vragen voorleggen.

Allereerst vragen de leden van de VVD-fractie zich af waarin de onderhavige baten-lastendienst zich onderscheidt van de baten-lastendienst Logius. Beide baten-lastendiensten houden zich met ICT bezig. Wat is het verschil in taken? Gaarne krijgen deze leden een reactie van de regering. In hoeverre is overwogen om SSC-ICT eerst een tijdelijke status als baten-lastendienst te geven? Wat zouden daarvan de voor- en nadelen zijn, zo vragen de leden van de VVD-fractie? Waarom is er gekozen voor een baten-lastendienst? Waren ook andere vormen in beeld? In hoeverre zijn er naast de departementen als klanten in de toekomst nog andere klanten te verwachten? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie.

Ook krijgen de leden van de VVD-fractie graag inzicht in de omzet dan wel de begroting van de nieuwe entiteit. Hoe ziet de omzet dan wel de begroting er uit? Hoeveel euro verwacht de regering concreet met deze baten-lastendienst te besparen? Graag krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie.

De leden van de PVV-fractie zijn er vooralsnog niet van overtuigd dat het instellen van een baten-lastendienst tot meer doelmatigheid en/of effectiviteit zal leiden. Is er voorzien in een evaluatie? Welke stappen gaat de regering ondernemen wanneer de doelmatigheid en effectiviteit niet toenemen? Hoe beoordeelt de regering de mate van democratisch toezicht op SSC-ICT Den Haag? Is dit toe- of afgenomen en op welke wijze kan de regering ingrijpen wanneer het fout gaat en op welke wijze kan vanuit de politiek de regering ter verantwoording worden geroepen?

De instellingsvoorwaarden

In het voorbereidingstraject is door de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een startdocument opgesteld. Welke conclusie is daarin getrokken ten aanzien van het instellen van de baten-lastendienst SSC-ICT? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie.

Voorts wordt in de brief vermeld dat het ministerie van Financiën «groen licht» heeft gegeven voor de oprichting van de baten-lastendienst per 1 januari 2013. Graag krijgen de leden van de VVD-fractie inzicht in deze «groenlicht» beoordeling. Hoe heeft het ministerie de doelmatigheid, het resultaatgerichte sturingsmodel en het kostprijsmodel, zijnde de drie instellingsvoorwaarden beoordeeld? Hoe zijn de nieuwe omvangcriteria uit de voorgenomen regeling agentschappen 2012 voor toepassing van het baten-lastenstelsel beoordeeld? Ook krijgen de leden van de VVD-fractie graag meer inzicht in die omvangcriteria uit de voorgenomen regeling agentschappen.

In het jaarverslag van het ministerie van BZK over 2013 zal voor het eerst worden gerapporteerd over de ontwikkeling van de doelmatigheid. In hoeverre kan er reeds nu iets over de te verwachten doelmatigheid worden gemeld, een en ander mede in relatie tot de dalende tariefontwikkeling per product? Hoe zien de meerjarige berekeningen voor de dalende tariefontwikkeling per product er uit? Welke klant-prestatie indicatoren zijn er ontwikkeld? In welke mate kunnen de klanten sturen op de kwaliteit? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

In hoeverre is er thans reeds sprake van kostendekkende tarieven voor producten en diensten? Of worden die kostendekkende tarieven pas met ingang van 2013 gerealiseerd? Wat wordt er gedaan om een zo hoog mogelijke kwaliteit tegen een zo laag mogelijk tarief te realiseren? Welke prestatieafspraken en kwaliteitsafspraken zijn er gemaakt tussen het SSC-ICT en de opdrachtgevers? Welke prestatieafspraken zijn er gemaakt tussen de eigenaar van SSC-ICT, zijnde de DG Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk, en SSC-ICT om de doelmatigheidsontwikkeling van de bedrijfsvoering in beeld te brengen? Welke afspraken zijn er gemaakt over de kostendekkendheid? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

II Reactie van de minister

Algemeen

Vraag 1:

Waarin onderscheidt SSC-ICT Den Haag zich van de baten-lastendienst Logius. Beide baten-lastendiensten houden zich met ICT bezig. Wat is het verschil in taken?

Antwoord 1:

Logius heeft tot taak het beheren, exploiteren en doorontwikkelen van overheidsbrede ICT-voorzieningen op het gebied van toegang, gegevensuitwisseling, informatiebeveiliging en standaardisatie. Logius is gericht op de elektronische dienstverlening aan alle overheidsniveaus binnen Nederland aan burgers en bedrijven. SSC-ICT Den Haag is uitsluitend gericht op de Rijksoverheid en verleent gemeenschappelijke ICT diensten voor de beleidskernen en de nauw verbonden uitvoeringsorganisaties (conform project 7 van het project Compacte Rijksdienst). Kern van deze dienstverlening is het op basis van de gestandaardiseerde Digitale Werkomgeving Rijk verzorgen van de gehele kantoorautomatisering alsmede het «hosten» van door de departementen in gebruik zijnde bedrijfsapplicaties. De eigen kantoorautomatisering van Logius wordt beheerd door SSC-ICT Den Haag. De kernactiviteiten van Logius en SSC-ICT passen binnen het kader van de I-strategie (TK 2011 – 2012, 26 643, nr. 216) en in het bijzonder de aanbodstructurering daarvan.

Vraag 2:

In hoeverre is overwogen om SSC-ICT eerst een tijdelijke status als baten-lastendienst te geven? Wat zouden daarvan de voor- en nadelen zijn.

Antwoord 2:

Per 1 januari 2013 is de nieuwe Regeling Agentschappen 2013 van kracht. De nieuwe regeling kent geen tijdelijke status van baten-lastendiensten meer. Daarmee is deze mogelijkheid komen te vervallen.

Vraag 3

Waarom is er gekozen voor een baten-lastendienst? Waren ook andere vormen in beeld?

Antwoord 3:

Er is voor een baten-lastendienst gekozen omdat het voeren van een baten-lastenadministratie helpt bij het vormgeven van een verzakelijke, resultaatgerichte en doelmatige bedrijfsvoering, waarbij tussen opdrachtgevers, eigenaar en baten-lastendienst vooraf afspraken worden gemaakt over prestaties, kwaliteit en kosten en dat hierover verantwoording wordt afgelegd. Door het voeren van integrale tarieven ontstaat een betere vergelijking (benchmarks) met andere ICT aanbieders. Er is voor de vorm

van baten-lastendienst gekozen omdat deze, in tegenstelling tot andere verdergaande vormen van verzelfstandiging, zoals een ZBO of outsourcing aan de markt, geheel onder de ministeriele verantwoordelijkheid valt. Wanneer onderdelen van haar ICT dienstverlening beter of goedkoper door de markt gedaan kunnen worden, zoals het beheer van de mobiele telefonie, laat SSC-ICT Den Haag deze onderdelen, in overleg met haar opdrachtgevers en eigenaar, onder haar regie door de markt uitvoeren.

Vraag 4

In hoeverre zijn er naast de departementen als klanten in de toekomst nog andere klanten te verwachten?

Antwoord 4:

Conform het uitvoeringsprogramma Compacte Rijksdienst richt SSC-ICT Den Haag zich thans uitsluitend op de kerndepartementen en nauw verbonden uitvoeringsorganisaties. Overeenkomstig hoofdstuk XIII van het Regeerakkoord VVD – PvdA is het kabinet ZBO's aan te laten sluiten bij de rijksbrede shared services op het gebied van bedrijfsvoering. SSC-ICT zal zich niet richten op andere klanten.

Vraag 5:

De Kamer krijgt graag inzicht in de omzet dan wel de begroting van de nieuwe entiteit. Hoe ziet de omzet dan wel de begroting er uit?

Antwoord 5:

SSC-ICT Den Haag gaat voor 2013, op basis van de begroting 2012, uit van de volgende begroting:

Omzet 2013	x € 1 000
Dienstverlening aan klanten	115 186
Kosten 2013	x € 1 000
Kosten bedrijfsvoering en dienstverlening	115 186

De begroting van SSC-ICT Den Haag 2013 wordt in de eerste suppletore begroting 2013 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gepresenteerd.

Vraag 6:

Hoeveel euro verwacht de regering concreet met deze baten-lastendienst te besparen?

Antwoord 6:

Het antwoord op deze vraag ligt besloten in de initiële businesscase van project 7 van de Compacte Rijksdienst. In de initiële business case wordt het beoogde toekomstige projectresultaat, SSC-ICT Den Haag als de éne dienstverlener voor generieke ICT afgezet tegen de huidige situatie, waarin veel departementen de ICT dienstverlening in eigen beheer hebben georganiseerd of voor het eigen departement extern inkopen. De scope van de business case betreft uitsluitend de generieke werkplek ICT voor de departementen. In de business case staat een besparingspotentieel van bijna € 30 mln. De besparingen zullen neerslaan op de begrotingen van de verschillende departementen.

Vraag 7:

De leden van de PVV-fractie zijn er vooralsnog niet van overtuigd dat het instellen van een baten-lastendienst tot meer doelmatigheid en/of effectiviteit zal leiden. Is er voorzien in een evaluatie? Welke stappen gaat de regering ondernemen wanneer de doelmatigheid en effectiviteit niet toenemen?

Antwoord 7:

Ja, er is voorzien in een evaluatie, conform artikel 7 van de nieuwe Regeling Agentschappen die per 1 januari 2013 van kracht is. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Financiën beoordelen gezamenlijk tenminste eens in de vijf jaar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een agentschap (de zogenoemde doorlichting).

Als uit de evaluatie blijkt dat de doelmatigheid en effectiviteit niet zijn toegenomen zal de regering zich bezinnen op aanvullende maatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan ingrepen in de bedrijfsvoering, aanpassingen in de organisatie- of governance structuur, of het naar de markt brengen van (meer delen van) de dienstverlening van SSC-ICT Den Haag.

Vraag 8:

Hoe beoordeelt de regering de mate van democratisch toezicht op SSC-ICT Den Haag? Is dit toe- of afgenomen en op welke wijze kan de regering ingrijpen wanneer het fout gaat en op welke wijze kan vanuit de politiek de regering ter verantwoording worden geroepen?

Antwoord 8:

Het democratisch toezicht op SSC-ICT Den Haag ondergaat door de instelling als baten-lastendienst geen wijziging en neemt daarom niet toe of af. De begroting en verantwoording van SSC-ICT Den Haag blijft deel uitmaken van de begroting en verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en ook ministeriële verantwoordelijkheid blijft volledig intact.

De instellingsvoorwaarden

Vraag 9:

In het voorbereidingstraject is door de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een startdocument opgesteld. Welke conclusie is daarin getrokken ten aanzien van het instellen van de baten-lastendienst SSC-ICT? In de brief wordt vermeld dat het ministerie van Financiën «groen licht» heeft gegeven voor de oprichting van de baten-lastendienst per 1 januari 2013. Graag krijgen de leden van de VVD-fractie inzicht in deze «groenlicht» beoordeling. Hoe heeft het ministerie de doelmatigheid, het resultaatgerichte sturingsmodel en het kostprijsmodel, zijnde de drie instellingsvoorwaarden beoordeeld?

Antwoord 9:

In het vorig jaar opgestelde startdocument werd geconcludeerd dat SSC-ICT Den Haag in voldoende mate voldoet aan de instellingsvoorwaarden. Er bestonden evenwel nog twee voor verbetering vatbare punten: het maken van helder gedragen afspraken hoe om te gaan met tegenvallers in de bedrijfsvoering en het aansluitingstempo van departementen bij SSC-ICT Den Haag. In september 2012 heeft de Directeur-generaal Rijksbegroting van het ministerie van Financiën, in de zogenoemde «groen-licht» brief, geconcludeerd dat het eerste punt actief is opgepakt en dat er afspraken zijn gemaakt over de personele risico's en de risico's over de afname van het aantal werkplekken. Ten behoeve van het tweede punt (het aansluitingstempo) is gekozen voor een getrapte aansluiting, zodat het tempo van de aansluiting beter zal passen bij de absorptiecapaciteit van de organisatie.

De conclusie is dat SSC-ICT Den Haag voldoet aan de instellingsvoorwaarden, zoals beschreven in de Regeling baten-lastendiensten 2011 en Regeling Agentschappen 2013. Dit is ook zo beschreven in de «groenlicht» brief opgesteld door het ministerie van Financiën. De groenlichtmeting wordt door het DG Rijksbegroting uitgevoerd waarbij op basis van documentatie, cijfermateriaal en interviews is gekeken of de baten-lastendienst voldoet aan de drie instellingvoorwaarden.

Vraag 10:

Hoe zijn de nieuwe omvangcriteria uit de voorgenomen regeling agentschappen 2012 voor toepassing van het baten-lastenstelsel beoordeeld? Ook krijgen de leden van de VVD-fractie graag meer inzicht in die omvangcriteria uit de voorgenomen regeling agentschappen.

Antwoord 10:

In de nieuwe Regeling Agentschappen 2013 zijn 2 omvangcriteria opgenomen.

In artikel 4, 1e lid sub a, wordt als voorwaarde gesteld een verwachte omzet of verwachte ontvangsten van meer dan € 50 miljoen op jaarbasis. In artikel 5 is als aanvullende instellingsvoorwaarde opgenomen dat de voorziene gemiddelde afschrijvingskosten per jaar meer dan 5% van de totale lasten bedragen.

Met een verwachte omzet van circa 115 miljoen euro, exclusief incidentele maatwerkopdrachten, op jaarbasis en een over een periode van drie jaar berekende afschrijvingslast van circa 30% voldoet SSC-ICT Den Haag aan de nieuwe omvangcriteria.

Vraag 11:

In het jaarverslag van het ministerie van BZK over 2013 zal voor het eerst worden gerapporteerd over de ontwikkeling van de doelmatigheid. In hoeverre kan er reeds nu iets over de te verwachten doelmatigheid worden gemeld, een en ander mede in relatie tot de dalende tariefontwikkeling per product? Hoe zien de meerjarige berekeningen voor de dalende tariefontwikkeling per product er uit?

Antwoord 11:

Het antwoord op de vraag naar de te verwachten doelmatigheid kan afgeleid worden uit de initiële businesscase van project 7 van de Compacte Rijksdienst en ligt besloten in de beantwoording van vraag 6. De meerjarige berekening van de tariefontwikkeling per product is hierin voor alle producten gelijk. Het inzicht in de tariefontwikkeling wordt in de eerste supplettoire begroting 2013 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gepresenteerd.

Vraag 12:

Welke klant-prestatie indicatoren zijn er ontwikkeld? In welke mate kunnen de klanten sturen op de kwaliteit? Welke prestatieafspraken en kwaliteitsafspraken zijn er gemaakt tussen het SSC-ICT en de opdrachtgevers?

Antwoord 12:

De kwaliteitsafspraken en kostendekkende tarieven liggen vast in de jaarlijks door de eigenaar vastgestelde Producten en Dienstencatalogus (PDC). In de PDC is het assortiment en het tarief van de gestandaardiseerde basis- en plusdienstverlening opgenomen.

In het overleg tussen opdrachtgevers en SSC-ICT Den Haag zijn de volgende vijf klant-prestatie indicatoren afgesproken:

Indicator	Norm
% beschikbaarheid van basisfunctionaliteit tijdens kantooruren	98%
% helpdeskvragen beantwoord binnen de afgesproken tijd	95%
% helpdeskvragen direct beantwoord	70%
% incidenten hersteld binnen afgesproken tijd	90%
% geleverd binnen gestelde termijnen	90%

Klanten van SSC-ICT Den Haag worden via het Klantportaal geïnformeerd over de realisatie van deze indicatoren. Tevens kunnen zij kennisnemen van belangrijke ontwikkelingen in de dienstverlening en de feitelijk afgenomen hoeveelheden basis en plusproducten. Klanten kunnen via het Afnemers- en Opdrachtgeverberaad sturen op de kwaliteit.

Vraag 13:

In hoeverre is er thans reeds sprake van kostendekkende tarieven voor producten en diensten? Of worden die kostendekkende tarieven pas met ingang van 2013 gerealiseerd?

Antwoord 13:

Met ingang van 2013 werkt SSC-ICT volledig op basis van kostendekkende tarieven. In 2012 presenteerde SSC-ICT Den Haag bij wijze van gewenningsinformatie al integrale kostendekkende tarieven.

Vraag 14:

Wat wordt er gedaan om een zo hoog mogelijke kwaliteit tegen een zo laag mogelijk tarief te realiseren?

Antwoord 14:

De opdrachtgevers maken per kalenderjaar met SSC-ICT Den Haag via de Producten en Dienstencatalogus (PDC) en de Dienstverleningscontracten (DVC) sluitende afspraken over de kwaliteit en omvang van de te realiseren dienstverlening en de daarvoor te betalen tarieven en er zijn afspraken gemaakt om bij gelijkblijvende kwaliteit de tarieven jaarlijks te laten dalen. Aanvullend hierop zijn afspraken gemaakt om periodiek via een tweetal benchmarks een vergelijking op prijs en kwaliteit te maken van de ICT dienstverlening bij andere markt- en overheidspartijen.

Vraag 15:

Welke prestatieafspraken zijn er gemaakt tussen de eigenaar van SSC-ICT, zijnde de DG Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk, en SSC-ICT om de doelmatigheidsontwikkeling van de bedrijfsvoering in beeld te brengen? Welke afspraken zijn er gemaakt over de kostendekkendheid?

Antwoord 15:

De eigenaar stelt de tarieven vast op basis van een kostendekkende exploitatie. Ten behoeve van de doelmatigheidsontwikkeling van de bedrijfsvoering is afgesproken dat SSC-ICT Den Haag de tarieven jaarlijks laat dalen. Tevens doet SSC-ICT Den Haag aan haar opdrachtgevers voorstellen om aanvullend op de ICT uitgaven te besparen. De besparingen zullen neerslaan op de begrotingen van de verschillende departementen. De prestatie-afspraken worden in het kader van de reguliere planning- en controlcyclus gemonitord.